

Teremtésvédelem és ökögyülekezetek

A történelem hajnalán a Teremtő ránk, emberekre bízta a Földet, hogy ápoljuk és őrizzük azt („*És vevé az Úr Isten az embert, és helyezteté őt az Éden kertjébe, hogy művelje és őrizze azt.*” 1. Móz. 2:15).

Sáfárnak, gondozónak és nem tulajdonosnak, a Föld urának állított ide minket. A Föld gondnokságunkra bízott adomány, ezt külön is kiemeli az Írás: Az Úré ez a föld és minden rajta élő! („*Ímé az Úréi, a te Istenedéi az egek, és az egeknek egei, a föld, és minden, ami rajta van!*” 5. Móz. 10:14)

Sajnos hiába a kezdeti parancs, az ember, mint annyi másban, itt is elfordult teremtő Istenétől. A jó föld adományával rosszul sáfárkodott. A teremtett világot, a természetet magáénak hiszi, adja-veszi, kizsákmányolja, a föld méhének és felszínének adományaival pazarlóan bánik. Mint a gonosz szőlőművesek (Lk. 20: 9-16), el akarja felejteni, hogy más itt a gazda, a csodálatos teremtést, a föld kincseit eltékozolja. A Világban nem látja Isten képmását, elcsúfítja, meggyalázza azt. Ráadásul a Föld adományait mélységesen igazságtalanul osztja el, míg sokak szűkölködnek, kevesek tobzódnak a javakban.

Ez a hibás szemlélet napjainkra teljesedett ki igazán. Pazarló fogyasztói társadalmunk egyes számítások szerint több erőforrást emészt fel a Föld véges készleteiből, mint a megelőző generációk együttevén. A hulladékokkal szennyezett óceánok (vagy saját erdőszéleink, patakpartjaink), a mérgezett légkör, a kiirtott esőerdők, vagy a megbolondult időjárás csak egy-egy – sajnos már mindennapjainkat is beárnyékoló – jele annak, hogy rossz úton járunk. Mindezeket túl még a saját tudományának eredményeitől megrészegült és elbizakodott ember azt is hiszi, hogy a világot már jobban ismeri Teremtőjénél, és belekontárkodik a Teremtés legrejtettebb titkaiba, „meg akarja javítani azt” és génmanipulált élőlényeket szabadít rá az évmilliárdok óta nagyszerű és kifinomult rendben működő élő természetre.

Néhány éve bolygónk vezető tudósai egy dokumentumot bocsátottak ki, ahol a következőket írják: „*Az emberi tevékenységek kifosztják a Föld természeti tőkéjét, oly terhet róva a környezetre, hogy bolygónk ökológiai rendszerében már kérdésessé válik a jövő generációk fennmaradása.*” (Millennium Ecosystem Assessment, 2007)

Ideje hát, hogy visszatérjünk az ős-eredeti útmutatáshoz, legyünk jó sáfárok, és nem saját magunk alatt a fát vágó esztelen és kizsákmányoló kufárok.

Először is fedezzük fel újra, hogy kegyelmi állapotban élünk!

Az asztali áldás legyen valódi és átélt köszönetmondás, hiszen a földműves fáradságos munkája csak egy parányi hozzájárulás ahhoz a hatalmas műhöz, amit az Úr kegyelme biztosít számunkra, hogy kenyér kerülhessen az asztalunkra: a Nap éltető energiája, a Föld termékeny talaja, a kedvező időjárás, a magban rejlő genetikai információ mind-mind az ember hatalmán felül állnak, Isten adományai.

Ismerjük fel, hogy a velünk együtt a Földön élő számtalan élőlény a baktériumokon, csúszó-mászó állatokon keresztül a madarakig, emlősökig, a növények számtalan faja és azok egyedei egy olyan csodálatosan összetett hálózatot alkotnak, melyek együttműködve tartják fenn az életünk feltételeit, csakúgy mint testünk sejtjei. A tudósok felismerték, hogy ezeknek az ún. „ökoszisztéma szolgáltatásoknak” köszönhetjük létünket (a teljesség igénye nélkül: a tiszta levegő, ivóvíz, a kiegyenlített klíma, az élelem, a megporzás, a talajképződés, a talaj termőképessége, a kártevők szabályozása, a természetes táj, a fa és rostanyag, a természetes gyógyszerek, stb.).

Nem csak az ősi kultúrák tisztelték és védték a természetet, de a keresztyén hagyomány is úgy tekintett a velünk együtt élő társainkra, mint Isten teremtményeire, akiket megillet a létezni való jog. Erről tanúskodnak a középkori „állatperek”, amikor egyházi bíróságok ítékeztek az állatok jogairól, s tekintették őket jogalanyoknak és Isten teremtményiként védendő, kímélendő lényeknek (erről ír bővebben pl. Luc Ferry Új rend: Az ökológia című könyvében), vagy Assisi Szent Ferenc természetszemlélete, aki himnuszban dicsőítette Isten szépséges teremtett világát.(, ...*Áldjon, Uram, téged Földanya nénénk, Ki minket hord és enni ad. És mindennemű gyümölcsöt terem, füveket és színes virágokat...*” idézet Szent Ferenc Naphimnuszából).

Szintén a keresztyén életszemléletből meríthetünk, amikor pazarló, a Föld javait elherdáló fogyasztói szemlélet helyett az őskeresztyények vagy református eleink puritanizmusát, a külsőségekben egyszerű és tiszta, de lelkiekben gazdag élet ideálját állítjuk példaként.

Krisztus szeretetparancsát (Mk. 12:31) is kiterjeszthetjük az egész teremtett világra, hiszen hogy is szerethetnénk felebarátunkat, ha közben az életét fenntartó feltételeket, a természetet pusztítjuk.

Az emberiség túléléséhez tehát valódi paradigma-váltásra van szükség, értékrendben és cselekvésben, gazdálkodásban egyaránt.

Mindenkinek megvan a maga szerepe. A törvényhozás, a kormányok, az államapparátus jogszabályokkal, gazdasági szabályozással, egyezményekkel, az intézményes környezet és természetvédelemmel, a gazdasági élet szereplői a fenntartható gazdálkodással, a takarékos és környezetkímélő, szelíd és emberarcú technológiák használatával, a helyi gazdaság erősítésével, mi, a lakosság, „a fogyasztók” az ökológiai erkölcs, a felelősségteljes és takarékos életmód követésével.

Konkrét cselekvések és nem cselekvések egész tárháza ismeretes ma már: hogyan vásároljunk, közlekedjünk, fűtsünk, vagy éppen mosogassunk úgy, hogy azzal kíméljük környezetünket. Ki-ki leltárt készíthet, mit tesz környezetbarát és mit pazarló, a környezetet pusztító módon.

Példaként álljon itt a Tudatos Vásárlók Egyesületének néhány tanácsa:

- Az állattartás jobban hozzájárul a klímaváltozáshoz, mint a közlekedés. Egyél kevesebb húst!
- Egyél több, a környékről származó zöldséget, gyümölcsöt, élelmiszert! Így a helyi gazdaságot támogatod, és a szállítással járó környezetterhelés is csökken.
- Igyál csapvizet! A legtöbb helyen tökéletes, nem kell csomagolni és kamionnal szállítani. Olcsóbb is.
- Szigetelj! A legtöbb energiát fűtésre használjuk.
- Kapcsold ki, vedd lejjebb a légkondit! Vedd lejjebb a fűtést!
- Kerüld a vegyszereket: válaszd a bioélelmiszert, a friss élelmiszert, a minősített bio- és natúr kozmetikumokat és tisztítószerket, a vegyszeres kezelés nélküli ruhákat, bútorokat, házakat!
- Járj többet gyalog, biciklivel vagy közösségi közlekedéssel! Így többet mozgatsz és kevesebbet fűtöl(ög)sz.
- Nyaralj itthon! Fogadjunk, hogy még egy csomó jó helyen nem voltál.
- Tartós, hosszú élettartamú, javítható tárgyakat vásárolj! És előtte mindig kérdezd meg magadtól: biztos kell ez? Ha elromlott: javítsd!
- Tanuld meg, hogyan hatnak a reklámok! Így tudsz majd tényleg ellenállni.
- Nézz utána, milyen céghez kerül a pénzed, jó vagy rossz vállalatok működését támogatod!
- Nem kell mindent egyszerre. Kis lépésenként alakítsd át az életmódod! Kezd a legvonzóbb, legérdekesebb vagy legkönnyebb dologgal, de ne ragadj le ezeknél! Sose vedd szem elől: a fogyasztás nem boldogít.

A fentiek egy új gondolkodás, a teremtett világhoz történő új viszonyulás aprópénzre váltásáról szólnak. Mi, hívő emberek, élen kellene járjunk ebben a változásban, tudva, hogy az igazi megtérés nemcsak minket, de az egész teremtett világot megszabadítja a romlandóság alól, hiszen amíg ez meg nem történik, együtt szenvedünk bűneink következményeitől. Pál apostol világosan ír erről a Rómaiakhoz írt levelében (Róm. 8: 19-22).

„Mert a teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését. Mert a teremtett világ hiábavalóság alá vettetett, nem önként, hanem azért, aki az alá vetette. Azzal a reménységgel, hogy maga a teremtett világ is megszabadul a romlandóság rabságától az Isten fiai dicsőségének szabadságára. Mert tudjuk, hogy az egész teremtett világ egyetemben fohászkodik és nyög mind idáig.”

Egyházunkon belül is egyre többen vallják, hogy mindannyiunknak tenni kell - a gyülekezetekben is - azért, hogy megóvjuk a teremtett világot. Ez a meggyőződés vezetett az ökogyülekezeti mozgalom létrejöttéhez.

Az ökogyülekezeti címre olyan gyülekezetek, egyházi közösségek és intézmények jelentkezhetnek, akik önkéntes működésükkel, szemléletükkel aktívan tesznek a teremtett világ megóvásáért. Az Ökogyülekezeti címhez egy oklevél és az ökogyülekezeti logó használata jár.

Álljon itt végül néhány alapvető ökogyülekezeti célkitűzés:

Istentisztelet

- A közösség megünnepli a Teremtés hetét (szeptember utolsó vasárnapjától kezdődő hét).
- Egy évben legalább egyszer szabadtéri alkalmat (áhítatot, közös imádságot, éneklést) tartanak.
- Rendszeresen imádkoznak a teremtett világ megőrzéséért, amely része az istentiszteletnek.

Gyülekezeti közösség

- Hivatali ügyekben döntően csak újrapipt használunk, lehetőleg kétoldalas nyomtatásban.
- Elsősorban elektronikus levelezést folytatnak, a levelezésben felhívják a figyelmet a felesleges nyomtatás elkerülésére.
- Közösségi rendezvényeken jelentősen csökkentik a műanyag flakonok, eldobható műanyag poharak és műanyag táányrok használatát, és a helyi termékeket pl. házi sütemény, saját készítésű gyümölcslé, szörp stb. részesítik előnyben.
- Amennyiben van kertje a közösségnek, akkor részt vesz az őshonos, tájjellegű fajták, a természetes génbank megőrzésében.
- Igyekeznek részt venni a kistermelőket és fogyasztókat összekötő Egyháztáji (<http://www.egyhaztaji.hu>) vagy Templomkert (<http://www.templomkertem.com/>) programban.

(Mindezekről bővebben: <http://okogyulekezet.hu/>)

Reményeim szerint itt a Tiszántúli Egyházkerületben is egyre több követőre találunk a fenti eszmék, és az ökogyülekezeti mozgalom kivirágzik: „Mert a teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését”.

Gyarmathy István ökológus, természetvédő